

СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының күзгі семестрі
«B05202-Экология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредит-тердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтары (СС)	Зерт. сабақтары (ЗС)		
50536 – Бүлінген экожүйелерді қалпына келтіру	4	3	3	0	6	7
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ						
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы		
Оффлайн	БП/ТК	кіріспе, шолу, ақпараттық, мәселелік	пікірталас, мәселелік, семинар-ақылдасу	Онлайн ауызша емтихан Универ жүйесі Teams платформасы		
Дәріскер (лер)	Базарбаева Турсынкул Аманкельдиевна					
e-mail:	tursynkul.bazarbayeva@gmail.com					
Телефоны:	+7 705 132 0620					
Ассистент (тер)	Базарбаева Турсынкул Аманкельдиевна					
e-mail:	tursynkul.bazarbayeva@gmail.com					
Телефоны:	+7 705 132 0620					
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ						
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*			ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)		
Студенттерде бүлінген экожүйелерді олардың тұрақтылығын, табиғи әлеуетін және экологиялық шектеулерін ескере отырып қалпына келтіру шараларын талдау, жобалау және жүзеге асыру, сондай-ақ қалпына келтіру процестерін басқарудың тиімді стратегияларын әзірлеу үшін қажетті теориялық білім мен практикалық дағдыларды қалыптастыру.	1. Су объектілері саулығын жақсарту тәсілдерін талдауды қолдану арқылы су бассейндерін сипаттау үшін су экожүйелерінің теориялық негіздерін түсіндіру			1.1. Су объектілерінің саулығын жақсартудың заманауи тәсілдерін қарастырады. 1.2 Қазақстанның су шаруашылығы бассейндерінің экологиясын зерделейді. 1.3 Атмосфераның ластану мәселесі және оны шешу жолдарын талдайды.		
	2. Тозған жерлерді жақсарту жолдарын талдау негізінде агроэкожүйенің бұзылған компоненттерін қалпына келтіруді қолдану жолдарын анықтау.			2.1 Жердің тозуының негізгі түрлері және тозу түрлеріне сәйкес мелиорация әдістерін меңгереді. 2.2 Ландшафт компоненттері және ландшафтты қалыптастырушы факторларды зерделейді; 2.3 Қазақстанның ландшафт картасын бағалайды		
	3. Орман шаруашылығының теориялық аспектісін талдау негізінде тиімді басқару үшін, оның қорын бағалау арқылы басқару тиімділігін арттыру шараларын әзірлеу.			3.1 Орман типологиясы және өсу жағдайларының түрлерін бағалайды 3.2 Қазақстанның орманды аудандастыруын әзірлейді. 3.3 Орман шаруашылығын, дақылдарының түрлерін, категорияларын айқындайды.		
Пререквизиттер	Экологический мониторинг					
Постреквизиттер	Экология почв					
Оқу ресурстары	Оқу әдебиеті: Негізгі: 1. Биоиндикация и реабилитация экосистем при нефтяных загрязнениях / А.В. Кураков, В.В. Ильинский, С.В. Котелевцев, А.П. Садчиков. - М.: Графикон, 2006. - 336 с. 2. Нефтяные загрязнения: контроль и реабилитация экосистем: учебно-методическое пособие / С. В. Котелевцев, А. П. Садчиков. - М.: Изд-во ФИАН, 2003. - 194 с. 3. Экологический мониторинг природных сред: учеб. пособие / В.М. Калинин, Н.Е. Рязанова - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 203 с.					

	<p>4. Экологический мониторинг и экологическая экспертиза: учеб. пособие / М.Г. Ясовеев, Н.Л. Стреха, Э.В. Какарека, Н.С. Шевцова. - Минск: Новое знание; М.: ИНФРА-М, 2018. - 304 с.</p> <p>5. Нуреева Т. В., Краснов В. Г., Малюта О. В. Рекультивация нарушенных земель: Учебная литература для ВУЗов МарГТУ, 2012</p>
	<p>Қосымша:</p> <p>1. Другов Ю. С., Муравьев А. Г., Родин А. А. Экспресс-анализ экологических проб: практическое руководство. : Практическое руководство М.: БИНОМ, 2015</p> <p>2. Использование углеводородокисляющих бактерий при биоремедиации нефтезагрязненных почв и вод: монография / Кирий О.А., Колесников С., Зинчук А.Н. и др. - Ростов-на-Дону: Издательство ЮФУ, 2013. - 140 с. -</p> <p>3. Чулкина В.А., Торопова Е.Ю., Чулкин Ю.И., Стецов Г.Я. Агротехнический метод защиты растений.: Учебное пособие ИВЦ "Маркетинг", 2000</p> <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <p>1. Турақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының оқу базасында</p> <p>2. Ф.О. Оспанов атындағы Қазақ топырақтану және агрохимия ғылыми-зерттеу институты</p> <p>Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы</p> <p>http://www.scopus.com</p> <p>https://www.scimagojr.com/ -</p> <p>Интернет-ресурстар:</p> <p>https://ecoportal.kz</p> <p>https://adilet.zan.kz/kaz/</p> <p>https://www.gov.kz/memleket</p>
<p>Пәннің академиялық саясаты</p>	<p>Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың <u>Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен</u> айқындалады.</p> <p>Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.</p> <p>Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.</p> <p>Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.</p> <p>Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.</p> <p>Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.</p> <p>Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail 87051320620 арқылы немесе MS Teams-тегі бейне байланыс арқылы https://teams.microsoft.com/l/channel/19%3akkKWRYY_2MY8wdi6j7U2pyhjLnr1ZhLmta70tjsGvfA1%40thread.tacv2/%25D0%259E%25D0%25B1%25D1%2589%25D0%25B8%25D0%25B9?groupId=cf95dddf-5d58-4e1f-8f35-68e083bd4f14&tenantId=b0ab71a5-75b1-4d65-81f7-f479b4978d7b кеңестік көмек ала алады.</p> <p>МООС интеграциясы (massive openlline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.</p>

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ **МООС**-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері			
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға				
A	4,0	95-100	Өте жақсы	<p>Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.</p> <p>Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.</p> <p>Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.</p>			
A-	3,67	90-94					
B+	3,33	85-89	Жақсы			<p>Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады</p>	
B	3,0	80-84				<p>% мәндегі баллдар Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. <u>Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.</u></p>	
B-	2,67	75-79		Дәрістердегі белсенділік			
C+	2,33	70-74		Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі			
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	Өзіндік жұмысы			
C-	1,67	60-64		коллоквиум			
D+	1,33	55-59		Қорытынды бақылау (емтихан)			
D	1,0	50-54		ЖИЫНТЫҒЫ			
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз				
F	0	0-24					

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1 – Су экожүйелерінің саулығын жақсарту			
1	Д 1. Экожүйелерді қалпына келтіру экологиясына кіріспе.	1	
	СС 1. Су объектілерінің саулығын жақсартудың заманауи тәсілдері.	1	10
2	Д 2. Су экожүйелеріне сыртқы қысымды төмендетудің теориясы мен тәжірибесі.	1	
	СС 2. Қазақстандағы су экожүйелерінің экологиясы	1	10
	СОӨЖ 1. СӨЖ 1 орындау бойынша кеңестер СӨЖ 1. Қазақстанның су шаруашылығы бассейндері		
3	Д3. Эвтрофикациямен күресу және су қоймасының ішіндегі қоректік заттар инактивациясы.	1	
	СС 3. Экожүйелерді радикалды қалпына келтіру шаралары – су объектілері түбіндегі шөгінділерді жою.	1	10
4	Д 4. Су экожүйесін жақсартудағы экотехнологиялық тәсілдер.	1	

	СС 4. Өзен эжоүйесін калпына келтіру тәсілдері.	1	10
	СОӨЖ 2. СӨЖ 1 қабылдау		15
5	Д 5. Қорғау объектісі ретінде атмосфераның негізгі сипаттамалары.		
	СС 5 Атмосфераның ластану мәселесі және оны шешу жолдары		10
	СОӨЖ 3. СӨЖ 2 орындау бойынша кеңестер СӨЖ 2. Агрэжоүйенің бұзылған компоненттерін калпына келтірудің инженерлік-экономикалық жүйелерін құру, су, химиялық және коректік режимдерді реттеу.		
МОДУЛЬ 2 – Тозған жерлерді жақсарту жолдары			
6	Д 6. Жердің бұзылуының себептері және мүмкін болатын салдарлары биологиялық мелиорация туралы түсінік.	1	
	СС 6. Жердің тозуының негізгі түрлері және тозу түрлеріне сәйкес мелиорация әдістері.	1	10
	СОӨЖ 4. СӨЖ 2 қабылдау.		15
7	Д 7. Табиғи жем-шөптік жерлерді жақсарту перспективалары (шабындықтарды және жайылымдарды өңдеу әдістері, агродала әдісімен егістіктерді жақсарту.	1	
	СС 7. Өртүрлі табиғи аймақтардағы шабындық және жайылымдық жерлерді мелиорациялау үшін жем-шөп өсімдіктерінің ассортиментін таңдау.	1	10
	Аралық бақылау 1		100
8	Д 8. Мәдени ландшафт құрудағы экологиялық шара ретінде Жерді мелиорациялау	1	
	СС 8. Қазақстанның ландшафт картасы	1	8
	СОӨЖ 5. СӨЖ 3 орындау бойынша кеңестер СӨЖ 3 Ландшафт компоненттері және ландшафтты қалыптастырушы факторлар.		
9	Д 9. Ландшафтының дамуы	1	
	СС 9. Ландшафттың таксономиялық бірлік жүйесі, физикалық – географиялық аудандастыру	1	8
10	Д 10. Ландшафтының қолданбалы мәселелері	1	
	СС 10. Қазақстанның жазық жерлерінің ландшафтысы және ландшафтардың әсер етуші факторларға байланысты өзгеруі.	1	9
	СОӨЖ 6. СӨЖ 3 қабылдау		15
МОДУЛЬ 3 – Орман шаруашылығын тиімді басқару			
11	Д 11. Орман шаруашылығының теориялық негіздері	1	
	СС 11. Орман типологиясы және осу жағдайларының түрлері	1	9
	СОӨЖ 6. СӨЖ 4 орындау бойынша кеңестер. СӨЖ 4. Орман ресурстарын басқару тиімділігін арттыру шараларын талдау және әзірлеу.		
12	Д 12. Орман шаруашылығы қоры	1	
	СС 12. Орман құрудың әдістері мен тәсілдері	1	9
13	Д 13. Ормандарды егу және отырғызу	1	
	СС 13. Қазақстанның орманды аудандастыруы	1	9
14	Д 14. Орман шаруашылығының түрлері мен категориялары, аймақтары	1	
	СС 14. Территорияны табиғи және геоботаникалық аудандастыру.	1	9
	СОӨЖ 7. СӨЖ 4 қабылдау		15
15	Д 15. Орман дақылдарын жасаудың агротехнологиясы	1	
	СС 15. Орман дақылдарының түрлерін таңдау	1	9
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100
Пән үшін жиынтығы			100

Декан _____

А.С. Ақтымбаева

Білім беру және оқыту сапасы бойынша
Академиялық комитетінің төрайымы _____

Ә.Ф. Көшім

Кафедра меңгерушісі _____

Т.А. Базарбаева

Дәріскер _____

Т.А. Базарбаева

**ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ (ДӨЖ)
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ**

1-СӨЖ.

Критерий	«өте жақсы» 12-15 %	«жақсы» 10-12 %	«канағаттанарлық» 7-10 %	«канағаттанарлықсыз» 0-7 %
Мәтіннің жаңалығы	Зерттеу тақырыбының өзектілігі дұрыс және толық негізделген. Тақырыптың негіздемесі логикалық және объективті. Жұмысқа қойылатын барлық талаптарға сәйкес орындалды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі расталды. Әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан шамалы ауытқулармен орындалды..	тақырыптың өзектілігі нәтижесіз анықталған. әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан айтарлықтай ауытқулар анықталды. Мәтіннің мазмұны қойылатын талаптарға толық сәйкес келмейді, бірақ айтарлықтай кемшіліктер жіберілді.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі көрсетілмеген. Жұмыс талаптардан айтарлықтай ауытқулармен орындалды. Зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілген жоқ. Зерттеудің мазмұны қойылатын талаптарға сәйкес келмейді.
Мәселенің мәнін ашу дәрежесі	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жан-жақты талдау жүргізілді және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; қойылған мәселелер терең және жан-жақты ашылды, ал материал қисынды түрде баяндалды. Әрбір тапсырма реферат тақырыбына сәйкес келеді, тұжырымдар жасалды, тақырып толығымен ашылды.	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жалпы талдау жасалды және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; проблемалар жеткілікті терең және жан-жақты ашылға және материал жақсы құрылымдалған. Қойылған міндет реферат тақырыбына сәйкес келеді, тақырып толығымен ашылды, бірақ кейбір анықмалар тұжырымдауында дәлсіздіктер болды.	Зерттеу тақырыбы бойынша әртүрлі көзқарастарға шағын талдау жүргізу және өз ұстанымын ұсынудың қисындылығы сақталмады; зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге ішінара талдау жасалды, проблемалар терең ашылмады,бірақ материал жеткілікті қисынды болмады. Қорытындыларды тұжырымдау кезінде дәлсіздіктер болды, тақырып толық ашылмады	Зерттеуде айтарлықтай түсінбеушілік анықталды. Тақырып ашылмады. Рефератқа қойылатын талаптарда айтарлықтай ауытқулар болды.
Дереккөздерді таңдаудың негізділігі	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге егжей-тегжейлі сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде реферат тақырыбы бойынша библиография жаңа мәліметтермен толық ұсынылған. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде реферат тақырыбы бойынша библиография толық көлемде ұсынылған, бірақ шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Пайдаланылған көздердің көлемі аз, әдебиеттер тізімінде библиография толық көрсетілмеген және реферат тақырыбы бойынша шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде сілтемелер берілмеген.	Пайдаланылған көздердің көлемі шектеулі болды. Реферат тақырыбының мазмұнын толық сипаттамайтын тек 5 дереккөз пайдаланды
Жұмысты рәсімдеудің әдістемелік талаптарға сәйкестігі	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Рефератты рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген барлық талаптарға сәйкес келеді: қаріп, кестелік-графикалық материалды	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Рефераттың дизайны әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келеді, бірақ кестелік-графикалық	Жұмыс толық көлемде орындалмады. Рефератты рәсімдеу кезінде қателіктер жіберілді, әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға	Жұмыс орындалмады, реферат рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

	безендіру және әдебиеттер тізімі.	материал мен әдебиеттер тізімін жобалауда кейбір қателіктер жіберілді.	сәйкессіздіктер бар: қаріп, кестелік материалды безендіруде. Әдебиеттер тізімінде ғылыми әдебиеттердің толық тізімі жоқ	
--	-----------------------------------	--	---	--

2-СӨЖ. Жазбаша тапсырма Агроэкожүйенің бұзылған компоненттерін қалпына келтірудің инженерлік-экономикалық жүйелерін құру, су, химиялық және қоректік режимдерді реттеу.

Критерий	«өте жақсы» 12-15 %	«жақсы» 10-12 %	«қанағаттанарлық» 7-10 %	«қанағаттанарлықсыз» 0-7 %
Мәтіннің жаңалығы	Зерттеу тақырыбының өзектілігі дұрыс және толық негізделген. Тақырыптың негіздемесі логикалық және объективті. Жұмысқа қойылатын барлық талаптарға сәйкес орындалды. Зерттеу жоспары тақырыпқа сәйкес келеді, абзацтардың мазмұны зерттеу тақырыбын толық ашқан. Реферат жазу мақсатына қол жеткізілді, міндеттер орындалды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі расталды. Зерттеу әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан шамалы ауытқулармен орындалды. Зерттеу орындаудың мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылған талаптарға толығымен сәйкес келеді, бірақ жұмыстың жалпы құрылымына әсер етпейтін жоспардан кейбір кемшіліктер болды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі нәтижесіз анықталған. Зерттеуде әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан айтарлықтай ауытқулар анықталды. Зерттеу мақсаты мен міндеттеріне ішінара қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға толық сәйкес келмейді, бірақ айтарлықтай кемшіліктер жіберілді.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі көрсетілмеген. Зерттеу талаптардан айтарлықтай ауытқулармен орындалды. Зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілген жоқ. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға сәйкес келмейді.
Мәселенің мәнін ашу дәрежесі	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жан-жақты талдау жүргізілді және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; қойылған мәселелер терең және жан-жақты ашылды, ал материал қисынды түрде баяндалды. Әрбір тапсырма реферат тақырыбына сәйкес келеді, тұжырымдар жасалды, тақырып толығымен ашылды.	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жалпы талдау жасалды және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; проблемалар жеткілікті терең және жан-жақты ашылға және материал жақсы құрылымдалған. Қойылған міндет реферат тақырыбына сәйкес келеді, тақырып толығымен ашылды, бірақ кейбір анықмалар тұжырымдауында дәлсіздіктер болды.	Зерттеу тақырыбы бойынша әртүрлі көзқарастарға шағын талдау жүргізу және өз ұстанымын ұсынудың қисындылығы сақталмады; зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге ішінара талдау жасалды, проблемалар терең ашылмады, бірақ материал жеткілікті қисынды болмады. Қорытындыларды тұжырымдау кезінде дәлсіздіктер болды, тақырып толық ашылмады	Зерттеу тақырыбында проблеманы айтарлықтай түсінбеушілік анықталды. Тақырып ашылмады. Зерттеуге қойылатын талаптарда айтарлықтай ауытқулар болды.
Дереккөздерді таңдаудың негізділігі	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге егжей-тегжейлі сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография толық	Пайдаланылған көздердің көлемі аз, әдебиеттер тізімінде библиография толық көрсетілмеген және зерттеу тақырыбы бойынша шетелдік әдебиеттер жоқ.	Пайдаланылған көздердің көлемі шектеулі болды. Зерттеу тақырыбының мазмұнын толық сипаттамайтын тек 5 дереккөз

	жана мәліметтермен толық ұсынылған. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	көлемде ұсынылған, бірақ шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге Зерттеу мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде сілтемелер берілмеген.	пайдаланды
жұмысты рәсімдеудің әдістемелік талаптарға сәйкестігі	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген барлық талаптарға сәйкес келеді: қаріп, кестелік-графикалық материалды безендіру және әдебиеттер тізімі.	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу дизайны әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келеді, бірақ кестелік-графикалық материал мен әдебиеттер тізімін жобалауда кейбір қателіктер жіберілді.	Жұмыс толық көлемде орындалмады. Зерттеу рәсімдеу кезінде қателіктер жіберілді, әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкессіздіктер бар: қаріп, кестелік материалды безендіруде. Әдебиеттер тізімінде ғылыми әдебиеттердің толық тізімі жоқ	Жұмыс орындалмады, Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

3-СӨЖ. Жазбаша тапсырма Ландшафт компоненттері және ландшафтты қалыптастырушы факторлар.

Критерий	«өте жақсы» 12-15 %	«жақсы» 10-12 %	«қанағаттанарлық» 7-10 %	«қанағаттанарлықсыз» 0-7 %
Мәтіннің жаңалығы	Зерттеу тақырыбының өзектілігі дұрыс және толық негізделген. Тақырыптың негіздемесі логикалық және объективті. Жұмысқа қойылатын барлық талаптарға сәйкес орындалды. Зерттеу жоспары тақырыпқа сәйкес келеді, абзацтардың мазмұны зерттеу тақырыбын толық ашқан. Реферат жазу мақсатына қол жеткізілді, міндеттер орындалды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі расталды. Зерттеу әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан шамалы ауытқулармен орындалды. Зерттеу орындаудың мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылған талаптарға толығымен сәйкес келеді, бірақ жұмыстың жалпы құрылымына әсер етпейтін жоспардан кейбір кемшіліктер болды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі нәтижесіз анықталған. Зерттеуде әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан айтарлықтай ауытқулар анықталды. Зерттеу мақсаты мен міндеттеріне ішінара қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға толық сәйкес келмейді, бірақ айтарлықтай кемшіліктер жіберілді.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі көрсетілмеген. Зерттеу талаптардан айтарлықтай ауытқулармен орындалды. Зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілген жоқ. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға сәйкес келмейді.
Мәселенің мәнін ашу дәрежесі	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жан-жақты талдау жүргізілді және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; қойылған мәселелер терең және жан-жақты ашылды, ал материал қисынды түрде баяндалды. Әрбір тапсырма реферат тақырыбына сәйкес келеді, тұжырымдар жасалды, тақырып толығымен ашылды.	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жалпы талдау жасалды және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; проблемалар жеткілікті терең және жан-жақты ашылға және материал жақсы құрылымдалған. Қойылған міндет реферат тақырыбына сәйкес келеді, тақырып толығымен ашылды, бірақ кейбір анықталар тұжырымдауында дәлсіздіктер болды.	Зерттеу тақырыбы бойынша әртүрлі көзқарастарға шағын талдау жүргізу және өз ұстанымын ұсынудың қисындылығы сақталмады; зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге ішінара талдау жасалды, проблемалар терең ашылмады, бірақ материал жеткілікті қисынды болмады. Қорытындыларды тұжырымдау кезінде дәлсіздіктер болды, тақырып толық ашылмады	Зерттеу тақырыбында проблеманы айтарлықтай түсінбеушілік анықталды. Тақырып ашылмады. Зерттеуге қойылатын талаптарда айтарлықтай ауытқулар болды.

Дереккөздерді таңдаудың негізділігі	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге егжей-тегжейлі сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография жаңа мәліметтермен толық ұсынылған. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография толық көлемде ұсынылған, бірақ шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге Зерттеу мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Пайдаланылған көздердің көлемі аз, әдебиеттер тізімінде библиография толық көрсетілмеген және зерттеу тақырыбы бойынша шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде сілтемелер берілмеген.	Пайдаланылған көздердің көлемі шектеулі болды. Зерттеу тақырыбының мазмұнын толық сипаттамайтын тек 5 дереккөз пайдаланды
жұмысты рәсімдеудің әдістемелік талаптарға сәйкестігі	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген барлық талаптарға сәйкес келеді: қаріп, кестелік-графикалық материалды безендіру және әдебиеттер тізімі.	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу дизайны әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келеді, бірақ кестелік-графикалық материал мен әдебиеттер тізімін жобалауда кейбір қателіктер жіберілді.	Жұмыс толық көлемде орындалмады. Зерттеу рәсімдеу кезінде қателіктер жіберілді, әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкессіздіктер бар: қаріп, кестелік материалды безендіруде. Әдебиеттер тізімінде ғылыми әдебиеттердің толық тізімі жоқ	Жұмыс орындалмады, Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

4-СӨЖ. Орман ресурстарын басқару тиімділігін арттыру шараларын талдау және әзірлеу.

Критерий	«өте жақсы» 12-15 %	«жақсы» 10-12 %	«қанағаттанарлық» 7-10 %	«қанағаттанарлықсыз» 0-7 %
Мәтіннің жаңалығы	Зерттеу тақырыбының өзектілігі дұрыс және толық негізделген. Тақырыптың негіздемесі логикалық және объективті. Жұмысқа қойылатын барлық талаптарға сәйкес орындалды. Зерттеу жоспары тақырыпқа сәйкес келеді, абзацтардың мазмұны зерттеу тақырыбын толық ашқан. Реферат жазу мақсатына қол жеткізілді, міндеттер орындалды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі расталды. Зерттеу әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан шамалы ауытқулармен орындалды. Зерттеу орындаудың мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылған талаптарға толығымен сәйкес келеді, бірақ жұмыстың жалпы құрылымына әсер етпейтін жоспардан кейбір кемшіліктер болды.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі нәтижесіз анықталған. Зерттеуде әдістемелік нұсқаулардың талаптарынан айтарлықтай ауытқулар анықталды. Зерттеу мақсаты мен міндеттеріне ішінара қол жеткізілді. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға толық сәйкес келмейді, бірақ айтарлықтай кемшіліктер жіберілді.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі көрсетілмеген. Зерттеу талаптардан айтарлықтай ауытқулармен орындалды. Зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізілген жоқ. Зерттеу мазмұны қойылатын талаптарға сәйкес келмейді.
Мәселенің мәнін ашу дәрежесі	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жан-жақты талдау жүргізілді және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; қойылған мәселелер терең және жан-жақты ашылды, ал материал қисынды түрде	Зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге жалпы талдау жасалды және өз ұстанымы қисынды түрде баяндалды; проблемалар жеткілікті терең және жан-жақты ашылған және материал жақсы	Зерттеу тақырыбы бойынша әртүрлі көзқарастарға шағын талдау жүргізу және өз ұстанымын ұсынудың қисындылығы сақталмады; зерттеу тақырыбы бойынша теориялық зерттеулерге ішінара талдау жасалды,	Зерттеу тақырыбында проблеманы айтарлықтай түсінбеушілік анықталды. Тақырып ашылмады. Зерттеуге қойылатын талаптарда айтарлықтай ауытқулар болды.

	баяндалды. Әрбір тапсырма реферат тақырыбына сәйкес келеді, тұжырымдар жасалды, тақырып толығымен ашылды.	құрылымдалған. Қойылған міндет реферат тақырыбына сәйкес келеді, тақырып толығымен ашылды, бірақ кейбір анықмалар тұжырымдауында дәлсіздіктер болды.	проблемалар терең ашылмады, бірақ материал жеткілікті қисынды болмады. Қорытындыларды тұжырымдау кезінде дәлсіздіктер болды, тақырып толық ашылмады	
Дереккөздерді таңдаудың негізділігі	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге егжей-тегжейлі сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография жана мәліметтермен толық ұсынылған. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Дереккөздердің үлкен көлемінен алынған мәліметтерге сыни талдау келтірілген; әдебиеттер тізімінде Зерттеу тақырыбы бойынша библиография толық көлемде ұсынылған, бірақ шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге Зерттеу мәтінінде дұрыс сілтемелер берілген.	Пайдаланылған көздердің көлемі аз, әдебиеттер тізімінде библиография толық көрсетілмеген және зерттеу тақырыбы бойынша шетелдік әдебиеттер жоқ. Әдебиеттер тізіміндегі дереккөздерге реферат мәтінінде сілтемелер берілмеген.	Пайдаланылған көздердің көлемі шектеулі болды. Зерттеу тақырыбының мазмұнын толық сипаттамайтын тек 5 дереккөз пайдаланды
жұмысты рәсімдеудің әдістемелік талаптарға сәйкестігі	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген барлық талаптарға сәйкес келеді: қаріп, кестелік-графикалық материалды безендіру және әдебиеттер тізімі.	Жұмыс тиісті көлемде орындалды. Зерттеу дизайны әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келеді, бірақ кестелік-графикалық материал мен әдебиеттер тізімін жобалауда кейбір қателіктер жіберілді.	Жұмыс толық көлемде орындалмады. Зерттеу рәсімдеу кезінде қателіктер жіберілді, әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкессіздіктер бар: қаріп, кестелік материалды безендіруде. Әдебиеттер тізімінде ғылыми әдебиеттердің толық тізімі жоқ	Жұмыс орындалмады, Зерттеу рәсімдеу әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.